

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien tappamista ja pesien hävittämistä

1 Hakija

Kiantama Oy

2 Asia

Lupahakemus haarapääskyjen, varpusten ja talitiaisten tappamiseen ja haarapääskyn pesien hävittämiseen elintarviketehtaan tiloista 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2026–2030 Suomussalmella, Kainuussa.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa 25 haarapääskyn (*Hirundo rustica*), 30 varpusen (*Passer domesticus*) ja 10 talitiaisen (*Parus major*) tappamiseen vuosittain sekä haarapääskyn pesien hävittämiseen kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi Kiantama Oy:n elintarviketehtaan tiloissa Suomussalmella 31.12.2030 asti.

Hakijan mukaan em. lajien yksilöt hakeutuvat elintarviketehtaaseen, missä käsitellään esim. marjoja. Näistä haarapääsky on lisäksi rakentanut arviolta viisi pesää varastotiloihin. Hakija hakee siten myös lupaa haarapääskyn pesien hävittämiseen. Haettu määrä kuvastaa sitä lukumäärää ko. lajien yksilöitä, joita hakeutuu vuositason tehtaan sisätiloihin. Sisään päästyään linnut uhkaavat ulostaa elintarvikkeille ja pakkausmateriaaleille, mikä aiheuttaa terveysuhan niin tehtaan henkilöstölle kuin toimitusketjussa tuotteita käsitteleville henkilöille ja lopulta asiakkaille. Lintujen liikkuminen tehtaan tiloissa on myös vastoin tehtaan BRCGS sertifikaattia, elintarviketeollisuuden maailmanlaajuisen standardin noudattamisesta.

Hakija on pyrkinyt yhteistyössä Anticimex Oy:n kanssa estämään lintujen sisäänkäydyä tehdastiloihin asentamalla ovien pieliin tuligeeläjä ja äänikarkottimia. Lisäksi hakija on rakentanut verkko- ja pressuesteitä lastaustunneleiden rakenteisiin, mutta nämä kuten edellä mainitut esteet ja karkottimet eivät ole estäneet lintuja pääsemästä sisään.

Sisään päässeitä lintuja on myös yritetty ohjata ulos avaamalla ovia ja sammuttamalla valoja. Häätistelyä pelkäävät linnut hakeutuvat kuitenkin helposti sokkeloihin kattorakenteisiin suojaan, jolloin niiden pyydystäminen esim. häkeillä on ollut vaikeaa. Lintujen pyydystämisen vaikeutta lisää tehdas- ja varastointitilojen yhteenlaskettu, 8000 m² koko. Hakija ei ole kokeillut lintujen pyydystämistä verkoilla, mutta suhtautuu siihen myönteisesti, vaikka tähän soveltuvien tehdasosien määrä on rajattu trukki liikenteen ja muiden työturvallisuusaspektien vuoksi.

Anticimexin mukaan lintujen ampuminen on ainoa varteenotettava tapa ehkäistä terveysriskien muodostumista tehtaalla, kun em. toimenpiteet eivät mahdollista lintujen poistamista sisätiloista. Muun tyydyttävän ratkaisun puutetta tukee hakijan mukaan

myös se, että nosto-ovien sulkeutumishopeutta ei voi työsuojelunäkökohtien takia nopeuttaa, jonka lisäksi linnut ovat niin kesyjä ja nopeita, että ne tulevat isoista ovista sisälle joka tapauksessa.

Hakija on tarvittaessa valmis lieventämään toimenpiteiden vaikutuksia asentamalla haarapääskyille keinopesiä sellaisiin kohtiin teollisuuskiinteistöä, missä haarapääskyt voivat pesiä rauhassa ja missä pesintä ei vaaranna työturvallisuutta.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Haarapääsky, varpunen, pikkuvarpunen (*Passer montanus*) ja talitiainen ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi haarapääsky on vaarantunut ja varpunen erittäin uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen ja vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitystapojen ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesiiä koskeva kielto on voimassa ympärivuotisesti, kun kyse on toistuvasti käytetystä pesästä. Haarapääsky käyttää samoja pesiiä toistuvasti.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan haarapääskyjen, varpusten, pikkuvarpusten ja talitiaisten tappamiseen sekä haarapääskyn pesien hävittämiseen alla luetelluin ehdoin.

1. Lupa on voimassa 31.12.2030 asti Kiantama Oy:n tehdastiloissa Suomussalmella.
2. Lintujen pääsy sisätiloihin tulee pyrkiä estämään ennalta. Ennaltaehkäiseviä keinoja tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää.
3. Sisätiloihin päätyneet linnut tulee ensisijaisesti poistaa ulos ohjaamalla ja lintuhäkkejä tai lintuverkkoja käyttäen, aiheuttamatta niille tarpeetonta kärsimystä. Lintujen pyynti on aloitettava viivytyksettä.
4. Ampumislupaa saa käyttää vain, mikäli ulos ohjaaminen tai elävänä pyynti ei onnistu. Tällä luvalla saa ampua luvan voimassaoloaikana enintään kymmenen (10) haarapääskyä, talitiaista, varpusta tai pikkuvarpusta.
5. Luvan saajan on varmistuttava siitä, ettei luvan käytöstä aiheudu vaaraa ihmisille. Ampuminen tulee tehdä metsästyslaissa sallitulla ja säädetyllä tavalla.

6. Mikäli ammuttu lintu on rengastettu, rengas ja sen löytöpaikka- ja aikatiedot on toimitettava postitse Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimistoon (Rengastustoimisto, PL 17, 00014 Helsingin yliopisto) tai sähköisesti rengaslöydön ilmoituslomaketta käyttäen <https://loydos.luomus.fi/forms/rengasloyto>.
7. Tällä luvalla saa hävittää nykyiset tehdas- ja varastotiloissa olevat haarapääskyn pesät 30.4.2026 mennessä, sekä mahdolliset uudet pesäaihiot, joita haarapääskyt pyrkivät rakentamaan sisätiloissa.
8. Hävitettävät pesät tulee korvata tarjoamalla pesimäpaikka vähintään viidelle (5) haarapääskyparille 30.4.2026 mennessä. Korvaavien pesäpaikkojen suunnittelussa ja sijoittelussa tulee ottaa huomioon lajin pesimäbiologia.
9. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
10. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
11. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
12. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
13. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Luvan mukainen raportointivelvollisuus on voimassa 31.1.2031 asti. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/37636/2026 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, ammuttiinko raportoitavana vuonna yhtäkään lintua, ammuttujen lintujen laji ja yksilömäärä, ampumisajankohta ja -paikka sekä syy siihen, miksi ampumiseen päädyttiin. Hakijan on raportoitava myös siitä, milloin ja mihin haarapääskyn keinopesät sijoitettiin, pesikö niissä haarapääskyjä ja toimittaa keinopesistä valokuvia. Lisäksi on kuvattava ennaltaehkäisevien toimenpiteiden käyttöä ja kehittämistä

6 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Elintarviketehtaan varasto- ja tuotantotiloihin päässeet haarapääskyt, varpuset, pikkuvarpuset ja talitiaiset vaarantavat terveyttä, kun ulostetta ja höyheniä uhkaa päätyä elintarviketuotteisiin ja -pakkauksiin. Hakija on pyrkinyt estämään lintujen sisäänpääsyä ennaltaehkäisevin menetelmin, mistä huolimatta lintuja päätty kiinteistöön, josta lintuja ei ole aina pyydystämisyryksistä huolimatta mahdollista poistaa tai ohjata ulos. Hakijalle myönnetään tästä syystä lupaa haarapääskyjen, varpusten, pikkuvarpusten ja talitiaisten tappamiseen, jotta lintujen aiheuttamaa terveysriskiä voidaan ehkäistä. Pikkuvarpuset ovat runsastuneet voimakkaasti viime vuosien aikana ja jakavat

ekologialtaan sekä ulkonäöltään samoja piirteitä mitä varpuset, minkä vuoksi lajit on helppoa sekoittaa keskenään. Pikkuvarpusten arvioidaan olevan yhtä alttiita hakeutumaan elintarviketehtaan sisätiloihin, minkä vuoksi poikkeuslupa koskee hakemuksesta poiketen myös pikkuvarpusia. Poikkeuslupa myönnetään myös olemassa olevien ja mahdollisten uusien haarapääskyn pesien hävittämiseen. Haarapääsky käyttää samoja pesiä toistuvasti. Hävittämällä haarapääskyn pesät vähennetään sisätilojen houkuttelevuutta pesimäpaikkana ja riskiä sille, että pääskyt hakeutuvat sisätiloihin uudelleen.

Asiaan ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä lintujen tappaminen on ko. tilanteessa ainoa tapa turvata elintarviketuotteiden käyttöturvallisuutta, kun lintujen ulos ohjaaminen tai pyydystäminen ei ole yrityksistä huolimatta mahdollista. Lintujen tappamatta jättämisen ei arvioida myöskään olevan muu tyydyttävä ratkaisu, sillä pitkittyneen sisälläolon seurauksena lintujen aiheuttama hygieniariski kasvaa.

Lintujen ampuminen on lupaehtojen mukaisesti viimesijainen keino lintujen poistamiseksi. Lintujen sisäänpääsy tulee ensisijaisesti pyrkiä estämään ottamalla käyttöön esim. prismoja ja magneettikenttään perustuvia karkottimia, joita ei ole vielä kokeiltu ko. kohteessa. Mikäli linnut pääsevät sisätiloihin, vaikka ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kehitetään jatkuvasti kohteella, tulee lintuja toissijaisesti yrittää ohjata ulos tai pyydystää esim. lintuverkoilla työturvallisuuden salliessa. Hygieniariskin minimoimiseksi on olennaista myös kehittää tehtaan sisäistä tiedonkulkua siten, että tieto sisällä olevasta linnusta välittyy poistamisesta vastaavalle taholle välittömästi, ja linnun pyydystäminen ja ulos ohjaaminen voidaan aloittaa viipymättä. Lintuja saa ampua ainoastaan, mikäli lintujen ulos ohjaaminen tai pyydystäminen ei ole onnistunut yrityksistä huolimatta. Lupa oikeuttaa 10 haarapääskyn, talitiaisen, varpusen tai pikkuvarpusen ampumiseen luvan voimassaolon aikana, mikä ohjaa hakijaa ensisijaisesti lintujen sisäänpääsyn estämiseen, ulos ohjaamiseen ja pyydystämiseen. Hakijaa veloitetaan myös asentamaan keinopesiä 30.4.2026 mennessä, joilla ohjataan haarapääskyjä pesimään kiinteistön ulkopuolella sisätilojen sijaan. Hakijan tulee tarjota keinopesiä vähintään viidelle haarapääskyparille, mikä vastaa varastotiloissa pesineiden haarapääskyjen arvioitua parimäärää.

Luvan mukaisten toimenpiteiden ei arvioida vaarantavan haarapääskyn, varpusen, pikkuvarpusen tai talitiaisen suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista, sillä tapettavien lintujen lukumäärä on rajattu, minkä lisäksi haarapääskyjen pesimäedellytykset säilyvät alueella keinopesien asentamisen myötä.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

8 Päätöksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Tilanne, jossa rauhoitettu lintu päätyy tehdas- ja varastotiloihin eikä sen ulos ohjaaminen tai kiinni ottaminen onnistu voi ilmetä ennakoimattomasti. Kansanterveyden turvaamiseksi on perusteltua mahdollistaa linnun tappaminen tällaisessa tilanteessa ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

10 Käsittelymaksu

1500 euroa. Maksu määräytyy valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Luvansaaja voi vaatia oikaisua päätöksestä perittävään maksuun. Oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

11 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Oikaisuvaatimusohje

Tiedoksi

ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus

Oulun poliisilaitos

Suomussalmen kunta

Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys ry

SLL Kainuun luonnonsuojelupiiri ry

Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry

Päätös
20.3.2026
LVV-U/37636/2026
Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihte: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/37636/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/37636/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 20.03.2026 12:41

Esittelijä Ramstedt Robin 20.03.2026 12:23